



Universiteit  
Leiden  
The Netherlands

## **A functional approach to differential indexing: combining perspectives from typology and corpus linguistics**

Just, E.C.

### **Citation**

Just, E. C. (2022, April 20). *A functional approach to differential indexing: combining perspectives from typology and corpus linguistics*. LOT dissertation series. LOT, Amsterdam. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3283627>

Version: Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3283627>

**Note:** To cite this publication please use the final published version (if applicable).

# Nederlandse samenvatting

Deze dissertatie richt zich op differentiële indexering (dat wil zeggen: variatie in gebonden persoonsmarkering in het werkwoord binnen één taal) en de referentiële en discourse-structurele factoren die dit veroorzaken. Ze bestaat uit vier artikelen: drie gedetailleerde casestudy's over het Ruuli (Bantoe), het Maltees (Semitisch) en het Gutob (Moenda), gevolgd door een typologische discussie over het fenomeen zelf. De term indexering wordt hier zonder enige theoretische lading gebruikt: zij vooronderstelt geen enkele syntactische relatie tussen de marker en de referentiële NP. Ook doet zij geen uitspraken over de morfologische status van de index als een cliticum of een affix. Dit maakt het mogelijk om een aantal gevallen van differentiële indexering te onderzoeken die in de wetenschappelijke literatuur als ongelijksoortig bestempeld zijn, zoals 'clitic doubling' of 'optional agreement'.

In het verleden zijn er zowel taalfamiliespecifieke als typologische studies aan differentiële indexering van P (het minder agentieve argument van een tweeplaatsig predicaat) gewijd. Differentiële indexering van A (het agentievere argument) heeft daarentegen minder aandacht genoten, en de indexeringen van beide argumenten worden over het algemeen als verschillende fenomenen beschouwd, met name wat betreft de mate waarin ze verplicht zijn. Differentiële P-indexering behelst vaak de aanwezigheid van een index voor een referent die in onverwacht sterk mate bezielde of identificeerbaar is of als topic beschikbaar is. Differentiële A-indexering omvat juist vaak de omissie van een normaliter aanwezige index voor referenten die deze eigenschappen ontberen of in focuspositie staan.

Hoewel de onderliggende factoren voor differentiële indexering verschillende talen veelal dezelfde zijn, moet de precieze manifestatie van deze factoren voor elke taal afzonderlijk onderzocht worden. Talen verschillen namelijk niet alleen wat betreft de factoren zelf, maar ook wat betreft de vraag of er in de daaraan verbonden hiërarchieën grenzen getrokken worden, en zo ja: waar precies. Ook de mate waarin meerdere factoren van elkaar afhankelijk zijn of elkaar beïnvloeden moet per taal worden vastgesteld.

Deze complexiteit binnen één gegeven taal komt in deze dissertatie goed naar voren in twee corpusgedreven kwantitatieve studies over P-indexering in het Ruuli en het Maltees. In de analyses komt naar voren dat differentiële P-indexering in zowel het Ruuli als het Maltees sterk verbonden is met de constituentvolgorde, hoewel geen van beide talen een absolute correlatie laat zien. Naast constituentvolgorde zijn in beide talen ook givenness, identificeerbaarheid en de woordsoort van het syntactische hoofd significante predictoren, maar de relatie tussen deze variabelen verschilt. Deze vondsten bekrachtigen eerdere oordelen die op basis van intuïtie gemaakt zijn en onderstrepen de hogere-orde-intergerelateerdheid van verschillende factoren.

In Gutob gaat differentiële indexering niet zozeer om dier aan- of afwezigheid als wel om de wisselende plaatsing: indexen kunnen aan het predicaat en enig ander constituent in de (deel)zin bevestigd worden zonder een vaste syntactische positie in te nemen. Eerdere behandelingen schreven indexplaatsing in het Gutob toe aan buitengewone retorische voorwaarden en namen het werkwoord als de plek waar een index standaard aan wordt bevestigd. De casestudy hier toont op basis van systematische corpusannotatie aan dat deze claim geen water houdt in gevallen waarin er syntactische alternatieven voor plaatsing bij het werkwoord zijn. In de meeste gevallen zoeken de indexen namelijk een andere gastheer. Systematische zoekopdrachten in het geannoteerde corpus heeft het bovendien mogelijk gemaakt om diverse voorbeelden van niet-verbale en verbale indexen in hun eigen context met elkaar te vergelijken. Hiermee is het effect van indexplaatsing op de gastheerconstituent bepaald en aangetoond hoe indexplaatsing een actieve rol speelt in aandachtsmanagement.

Het vierde paper biedt een overzicht van differentiële A- en P-indexering (specifiek de aan- of afwezigheid van een index) in diverse talen, waarbij met name gelet wordt op structurele en functionele overeenkomsten en verschillen. Dit paper toont aan dat aandacht voor differentiële index-

ering ons kan helpen begrijpen hoe indexering in het algemeen verbonden is met de prominentie van een referent (namelijk: zijn of haar mate van givenness, identificeerbaarheid of bezieldeheid) onafhankelijk van de rol die de referent toegewezen krijgt. Referenten kunnen geïndexeerd worden als zij een bepaald prominentieniveau (blijven) bezitten. Als een referent geen taalspecifieke prominentielimiet overschrijdt of deze kwijtraakt, wordt hij of zij niet geïndexeerd.

Deze casestudy's en de taaltypologische beschrijving tonen samen aan dat indexering in veel talen niet zomaar gelijk staat aan roltoekenning, maar dat communicatieve behoeften sprekers ertoe brengen om te indexeren en hierin keuzes maken op basis van semantische en discourse-structurele overwegingen. Deze dissertatie onderstreept ook dat functioneel-georiënteerde, corpusgedreven beschrijvingen een waardevolle toevoeging vormen op studies die op basis van grammatica's geschreven worden, met name voor talen die slechts oppervlakkig geanalyseerd zijn. Ze onderbouwen beschrijvend onderzoek en bieden toegang tot de probabilistiek achter taalkundige structuren.